

Deze slangen zweven dus op de manier van den vliegenden eekhoorn van een hoogen naar een lagen boom en komen daarbij blijkbaar ook wel eens op den grond terecht, gezien het feit, dat ik al mijn exemplaren op den weg heb gevangen. Zij kunnen het lichaam over de geheele lengte horizontaal afplatten, zooals de cobra het alleen met den nek kan doen. Zij spreiden hierbij de ribben zoo ver mogelijk uit, waardoor de buikschilden gespannen worden tusschen de twee ribbenranden en zoo dus een soort zweefvlak vormen. De slang zweeft dan al kronkelend door het luchtruim en verliest bij geringe vaart betrekkelijk weinig hoogte. Het spreekt van zelf, dat wanneer bij de proef met *C. chrysochlora* het dier van den toren gesprongen was, zooals zijn gewoonte is, en hij dus zijn zweefcapaciteiten al direct had kunnen benutten, hij verscheidene meters verder op den grond zou zijn gekomen.

Een andere interessante eigenschap van deze dieren is, dat zij tegen een loodrechte, gekalkte, gladde muur kunnen opklimmen, waarbij ze de ribben uitspreiden en de buikschilden hol maken, waardoor de buik over de geheele lengte als zuignap dienst doet. Ik zag dit eens gedemonstreerd door een ontsnapte, een meter lange *C. ornata*, die zich afwisselend met het voorste en achterste gedeelte van de buik aan de muur vastzoog, het losse gedeelte bij trok of uitstreekte en zoo heel langzaam naar boven klom. Deze eigenschap zal hun ongetwijfeld te pas komen bij het beklimmen van dikke, gladde boomstammen.

Ik moet nog even DE ROOY corrigeeren, waar zij op pag. 211 van haar boven aangehaald boek schrijft, dat deze slangen hun buik slechts tusschen de „keels” concaaf kunnen maken. Dit is beslist niet het geval. De onderkant kan over de geheele breedte van de buikschilden (ventrals) afgeplat en zoo noodig hol gemaakt worden, wat bijna twee maal breeder is dan DE ROOY aangeeft. De punten der ribben vormen hierbij een flauw gekartelden rand ter weerszijden van het geheele lichaam.

N. K. P. M., Pendopo, Sumatra.

J. D. PASTEUR.

BOTANISCHE AANTEKENINGEN UIT RIOUW

Wanneer men de verschillende monographieën doorkijkt, die gedurende de laatste jaren over de Indische flora verschenen zijn, zoo valt het op, dat door verschillende onderzoekers groote hoeveelheden botanisch materiaal verzameld zijn in het eilandengebied van Riouw. Des te merkwaardiger doet het daarom aan, dat men zoo zelden publicatie's tegenkomt, waarin de flora van dit gebied wordt behandeld. Dit is wel zeer te betreuren, want door de groote verscheidenheid in de bodemgesteldheid is een groote variatie in de begroeiing te verwachten, die men bij nader onderzoek dan ook werkelijk aantreft. Door mijn reizen kom ik in het gebied van Riouw in alle uithoeken en ben daardoor in de gelegenheid over de begroeiing verschillende waarnemingen te doen, waarover ik in enkele artikelen eenige mededeelingen denk te doen.

Zooals ik boven reeds aanduidde verschillen de omstandigheden in verschillende streken van Riouw sterk. Dit ligt voornamelijk aan den bodem, daar het klimaat niet zóó sterk wisselt, dat een duidelijke invloed daarvan op den plantengroei zou kunnen worden verwacht. De groeiplaatsen echter wisselen van de uitgesproken mangrove, via veenmoerassen en droog laagland, tot laagheuvelland en niet hoog, maar zwaar geaccidenteerd bergland, dat in de piek van Lingga een hoogte van ongeveer 1500 m bereikt.

De mangrove vormt in Riouw een zeer belangrijke formatie, niet alleen uit floristisch oogpunt door de groote oppervlakte, maar ook economisch, doordat er een geregelde exploitatie plaats heeft van brandhout en houtskool, welke naar Singapore worden uitgevoerd en voor den Lande belangrijke bedragen in het laadje doen vloeien. Deze economische zijde wil ik hier echter buiten beschouwing laten en enkele mededeelingen doen over het voorkomen en de samenstelling van de mangrove. Het gedeelte van Riouw, dat op den vasten wal van Sumatra ligt en bekend is onder de namen Indragiri en Kateman, wordt geheel omzoomd door een mangrovegordel, die hier werkelijk ideale ontwikkelingsmogelijkheden vindt. Vooral in de Amphitrite-baai, waarin o. a. de groote Koeantanrivier uitmondt, heeft voortdurend slibafzetting plaats en daardoor ontstaan steeds nieuwe modderbanken, landwinst, waarop zich eerst aarzelend de eerste pioniers nestelen in den vorm van *Avicennia*'s. Men begrijpt vaak niet hoe de jonge plantjes het op deze geregeld onder water komende platen uithouden, maar toch ontwikkelen zij zich; langzamerhand wordt de bank hooger en sluit de begroeiing zich tot een werkelijk *Avicennia*-bosch, waarna andere mangrove-elementen hun intrede doen. In ons gebied zijn dit de *Rhizophora*-soorten en wel voornamelijk *Rh. conjugata* en *mucronata*, die uiterst gemakkelijk van elkaar zijn te onderscheiden door den stand der bloemen en vruchten. Bij *mucronata* staan deze namelijk op gesteelde bloeiwijzen, terwijl zij bij *conjugata* ten getale van twee tegenover elkaar in de bladoksels staan. Er zijn natuurlijk nog verschillen te over tusschen deze twee soorten, maar dit is toch wel het makkelijkst, daar men het geheele jaar bloeiende en ook vruchtdragende boomen aantreft. Zoo'n mangrovebosch biedt toch altijd weer een lokkend beeld door de bijzondere aanpassingen der elementen aan de zeer bijzondere groeiomstandigheden. Hierover is echter op zooveel plaatsen reeds uitvoerig ingegaan, dat thans niet meer noodig is.

Met het ouder worden van het bosch, veranderen de omstandigheden, o. a. door hooger worden van den bodem, waardoor steeds meer soorten hun kans op ontwikkeling krijgen. Zoo zien wij ook vertegenwoordigers van het geslacht *Bruguiera* verschijnen, die zich van de *Rhizophora*'s onderscheiden door het ontbreken van steltwortels, waarvoor echter merkwaardig gevormde, uit den bodem opstijgende en knievormig zich ombuigende ademwortels in de plaats zijn gekomen. In Malakka schijnt de soort *caryophylloides* een groote rol als pionier te spelen, maar in ons gebied is deze soort betrekkelijk zeldzaam. Wel komt de slanke *parviflora*, de zgn. lenggadai veel voor. Op reeds veel hooger geworden terreingedeelten, die dus nog slechts onder water komen treedt de *Rhizophora* steeds meer terug en gaat *Br. gymnorrhiza* overheerschen. Intusschen is er echter al een verscheidenheid van andere soorten bijgekomen, die niet tot de familie der Rhizophoraceae behooren. Een zeer veelvuldig voorkomende soort is de njirih, *Xylocarpus granatum*, behoorende tot de familie der Meliaceae; deze is vooral opvallend door de groote ronde vruchten, die bij openmaken een merkwaardig fraai ruimtemozaiek van hoekige zaden bevatten. Het uit elkaar halen en weer in elkaar zetten van deze zaden is een geliefd spelletje, waaraan de vruchten zelfs den afzonderlijken naam van boeah kira-kira ontleenen. Boschbouwkundig is deze soort helaas minder gewild, daar zij in haar schaduw geen *Rhizophora*'s meer laat opkomen. Het gevolg is, dat zij steeds meer in aantal toeneemt en legio is het aantal gebieden waar de njirih een groter

percentage van den opstand inneemt dan de andere mangrovesoorten. Behalve de genoemde soorten komen er nog verschillende andere in meerdere of mindere mate voor. Zoo vindt men langs den buitenzoom vaak de kleine *Kandelia rheedii* en meer naar binnen op den overgang naar drogere standplaatsen de teroentoom, *Lumnitzera coccinea*, die zeer gewild is voor bouwwerken in zee, daar het hout, mits met bast gebruikt langen tijd weerstand biedt aan aantasting door boormossels.

Een ongunstig element in de mangrove, van boschbouwkundig standpunt bekeken, is de forsche varen *Acrostichum aureum*, die vooral dáár voorkomt, waar door de graafwerkzaamheid van krabben heuvels ontstaan. Een stuk grond, dat dicht met deze soort bezet is, biedt nog slechts geringe mogelijkheid voor het opkomen van de goede mangrovesoorten. Een niet te dichte bezetting met deze varen kan echter voor de jonge *Rhizophora*'s een zekere mate van bescherming vormen.

Aan grondvarens is de mangrove uiteraard zeer arm. Slechts de genoemde soort en de nauw verwante *A. speciosum* treft men in de werkelijke mangrove aan. Echter vindt men wel een verscheidenheid van boombewonende varens, w. o., de fraaie hertshoornvarens uit het geslacht *Platyserium*, die men in zeerorsch ontwikkelde exemplaren veelvuldig aantreft.

De grootste verscheidenheid aan varens trof ik aan in de vloedbosschen van de Sekanabaai op Noord Singkep, het tineiland van de Lingga-archipel. Uiterst veelvuldig was daar *Polypodium sinuosum* waarvan de sappige, holle wortelstokken door mieren bewoond worden. Algemeen kwam daar ook de eikebladvaren *Dryopteris quercifolia* voor, terwijl de verrassing werd gevormd door het voorkomen op njirih van *Psilotum complanatum*, die volgens BACKER en POSTHUMUS op Java slechts tusschen 160 en 1000 m zeehoogte gevonden wordt. Op andere plekken was juist de andere soort van dit geslacht, *Ps. nudum*, meer algemeen.

Waar op den vasten wal de mangrove overgaat in het veenmoerasgebied, treft men daar veelal een niboeng-gordel aan, waarin de uiterst fraaie palm *Oncosperma filamentosum* de hoofdrol speelt. Deze palm is zeer belangrijk uit economisch oogpunt, daar de gespleten stam een ongeevenaard bouw materiaal voor de kustdorpen en de vischstellingen vormt.

Op de eilanden is de toestand geheel anders. De mangrove is daar meestal niet zoo uitgebreid als op den vasten wal en is zelfs vaak gereduceerd tot een zeer smalle strook of enkele exemplaren langs rotsachtige kusten. Slechts waar baaien gevormd worden of waar een rivier een zeer vlakke benedenstroom heeft vindt men grootere complexen. Vooral langs de kusten heeft hier geen plaatvorming plaats en waar in baaien en andere meer beschutte plaatsen slibafzetting plaats heeft, daar is de grond toch meestal vaster en treedt de *Sonneratia* als pionier op. Dit geeft een der aardigste vegetatiebeelden van Indië, wanneer men per prauw rustig vaart door een bosch van vaak grillig gevormde *Sonneratia*. Zoo'n bosch is meestal zeer open, zoodat de boomen meer het uiterlijk van parkboomen hebben gekregen. Ommiddellijk achter deze zône komen dan weer de gewone mangrovesoorten. Op den overgang naar het droge land vindt men een verscheidenheid van soorten, waarvan hier genoemd mogen worden *Lumnitzera*, *Scyphiphora hydrophyllacea* (tjengam), die vaak als echte verwildering optreedt, *Heritiera littoralis*, een boomsoort met uitmuntend hout, maar zelden met goeden stamvorm, *Excoecaria agallocha*, met melksap houdende vruchten, die blindheid zouden veroorzaken,

Intsia retusa, die een waardevol ijzerhout levert en bovendien als zeer interessante plant een naaldhoutsoort, *Podocarpus polystachyus*, die ook op zandstranden veelvuldig voorkomt en zich tot een fraaie schilderachtige boom kan ontwikkelen. Op alle eilanden, die ik tot dusverre heb bezocht, heb ik deze Conifeer aangetroffen.

Tenslotte moge van de in de mangrove voorkomende soorten nog de nipah vermeld worden, die vaak geweldige afmetingen kan bereiken. In de Enokstreek van Indragiri vond ik een nipahstrook met bladeren van meer dan tien meter lengte. Ik kan bij het langs varen nimmer het gevoel van mij afzetten, dat men hier te maken heeft met een relict uit den grijzen oertijd en moet dan altijd denken aan wouden uit het steenkooltijdvak. Overigens is deze soort van zeer veel belang, daar de bladeren het grondmateriaal vormen voor dakbedekking en strootjes, terwijl de vruchten zeer goed eetbaar zijn en speciaal op brandewijn een lekkernij vormen. In andere tropische streken, wordt uit de bloeitros een soort palmwijn getrokken, waaruit suiker en alcohol bereid worden. Dit geschiedt bijv. in de Philippijnen.

Natuurlijk is bovenstaand overzicht verre van volledig en zullen mangrovekenners de namen missen van verscheidene soorten, die zij aldaar geregeld hebben aangetroffen. Volledigheid is echter geenszins mijn doel. Wel wil ik er uitdrukkelijk op wijzen, dat de zoogenaamde eentonigheid van de mangrove slechts betrekkelijk is en dat men zeer verschillende vegetatiebeelden kan waarnemen. Een der meest imposante trof ik aan op Zuid Lingga, waar als het ware een mangrove oerwoud staat, zooals men zich dat aan de hand van romantische afbeeldingen voorstelt. Immers, waar de mangrove zich over het algemeen onderscheidt door een groote rechtheid der stammen, zoo vindt men op bedoelde plek welhaast geen enkele rechte stam aan. Alle boomen zijn op fantastische wijze vertakt en gedraaid en het haast spookachtige beeld wordt nog verhoogd, doordat vaak vanuit boven in de kronen dichte sluiers van luchtwortels naar beneden streven.

Wij nemen hiermede afscheid van de mangrove en gaan de droge kusten van de eilanden eens bekijken, die een zeer wisselend beeld vormen, al naar gelang we een vlakke zandkust dan wel een steile rotskust hebben.

De begroeiing van de zandkusten komt in hoofdzaak overeen met die uit andere streken van Indië. Steeds weer is het aardig op zoo'n zandstrandje een kijkje te gaan nemen, ook al vindt men practisch altijd dezelfde planten. Zoo is zeer algemeen en reeds op grooten afstand van de kust waarneembaar de fraaie heester *Scaevola frutescens*, met de merkwaardige gespleten bloemen en dichtstaande, vleezige bladeren, die op haast geen enkel zandstukje ontbreekt. CORNER, in zijn mooie boek over de boomen van Malakka, schrijft, dat het sap van deze heester gebruikt wordt als geneesmiddel voor ontstoken oogen. Dat is dan daar wel heel anders dan bij ons, daar hier de plaatselijke bevolking steeds zegt, dat men zeer voorzichtig moet zijn. Het is overigens een dankbare plant, want gedurende het geheele jaar vindt men zoowel bloemen als vruchten, zoodat men steeds gelegenheid heeft de plant volledig te bekijken. Buiten het strand heb ik deze heester nog nimmer aangetroffen.

Eveneens bijna altijd aanwezig is de mooie boom *Calophyllum inophyllum*, met glimmende bladeren en witte welriekende bloemen. Onder bepaalde omstandigheden kan het uiterlijk van deze boom zich zeer sterk wijzigen; zoo vond ik onlangs op een sterk steenachtige kust een exemplaar, dat veel kleiner blad had

en ook in algemeene habitus zóó sterk van het normale afweek, dat mijn inheemsche begeleiders eerst niet wilden gelooven, dat we hier werkelijk met deze zoo goed bekende soort te maken hadden. Nu vindt men op zandstranden wel meer afwijkende vormen, zoo wanneer men uit een spleet in den aangrenzenden rotswand een njirih ziet groeien, die er dan natuurlijk geheel anders uitziet dan in het vloedbosch. Boven noemde ik reeds het voorkomen als strandboom van *Podocarpus polystachyus*, die als strandboom werkelijk zeer mooi is; o. a. trof ik deze soort veel aan op de westkust van het eiland Singkep, waar zij werkelijk de plaats van de strandtjemara inneemt. Overigens is het opvallend hoe deze soort zich onder geëigende omstandigheden zeer rijkelijk verjongt, zooals ik bij herhaling heb kunnen waarnemen.

Tjemara's zijn aan de Riouwstranden veel minder veelvuldig dan men zou verwachten, alhoewel zij op verschillende plaatsen fraaie strooken vormen.

Ook de andere gewone strandsoorten als *Ipomoea pes-caprae*, *Pandanus*, *Sophora tomentosa*, *Pongamia pinnata*, *Ardisia humilis*, grassen en Cyperaceae ontbreken nimmer op het appèl. Des te merkwaardiger is daarom het geheel ontbreken van een zoo bekende strandplant als *Spinifex*, die ik tot dusverre nog nergens heb aangetroffen.

Soms staat men op die stranden plotseling voor verrassingen, waarvoor men geen verklaring weet te vinden. Zoo bestudeerde ik eens op een der eilanden van den Karimoen archipel de vloedboschgordel en vond toen een gedeelte, waar zich op enkele meters binnen de mangrove een laag zandstrand vormde, waarachter de oudere mangrove een kwijnend bestaan voerde. Dit „duin” afloopende vond ik plotseling twee exemplaren van *Dodonaea viscosa*, die ik nergens in het Riouwsche heb wedergevonden. Men vraagt zich af, hoe dergelijke geïsoleerde planten op zoo'n verborgen plekje terecht zijn gekomen. Dat de plant niet algemeen is, bleek wel uit het feit, dat geen van mijn begeleiders haar kende. Op een ander Karimoen-eiland en op een heel klein eilandje van de Riouwgroep, vond ik telkenmale een enkel exemplaar van de zeer fraaie strandboom *Serianthes grandiflora*, die ik onlangs weer vond en wel langs den strandweg in het plaatsje Penoeba, de vroegere hoofdplaats van de onderafdeeling Lingga; een Maleische naam heb ik echter nog niet vernomen, zoodat wel weer blijkt, dat ook deze soort verre van algemeen is.

Het allermerkwaardigste van deze strandvegetatie, die men zoo vaak *Barringtonia*-formatie hoort noemen, is wel het totaal ontbreken van *Barringtonia*! Nergens nog in het onderhavige gebied heb ik deze fraaie strandboom met de karakteristieke vierkante vruchten waargenomen. Wel vindt men de gewone ketapang, die er in algemeen voorkomen wel wat op lijkt, maar toch direct te onderscheiden is door het typisch rood verkleurende loof en de geheel anders gevormde vruchten.

T.z.t. hoop ik eens plaatselijk een zorgvuldige analyse te kunnen maken van enkele strandgedeelten. Tot zoo lang nemen we nu afscheid van de stranden en gaan meer naar binnen kijken. Achter de zandstranden vindt men vaak een niet te breede strook, die door de bevolking of door Chineezers in cultuur is gebracht, meestal door beplanting met klappers, die dan veelal dicht behangen zijn met *Dischidia rafflesiana*. De ondergroei dier klappertuinen wordt meestal gevormd door grassen en varens, waarin enkele struiken als *Melastoma* en *Rhodomyrtus* voorkomen, terwijl men er ook vaak jonge exemplaren van boomen in aantreft, zooals *Vitex* e. d.

Meestal komt men spoedig in de secundaire begroeiingen van de eilanden.

De oorspronkelijke boschbegroeiing is grootendeels reeds verdwenen, waaraan de vroeger zeer omvangrijke gambircultuur en het branden niet vreemd zijn. Toch heeft dat een groot voordeel gehad. De natuurlijke grondgesteldheid is over het algemeen slecht, zoodat het natuurlijk herstel van de vegetatie in een veel langzamer tempo verloopt dan dat elders het geval is. Maar juist daardoor is men thans in staat een geheele reeks van ontwikkelingsstadia in elkaars onmiddellijke nabijheid te kunnen waarnemen en analyseeren. Voorloopige waarnemingen op dit gebied hebben mij geleerd, dat de eerste begroeiing meestal bestaat uit een varenwildernis, waarin vooral *Gleichenia linearis* een hoofdrol speelt, maar waar men ook *Gl. laevigata* vindt. Het is mij daarbij opgevallen, dat deze twee soorten meestal lokaal gescheiden zijn en dat menging haast nimmer voorkomt. Plaatselijk is ook *Pteridium aquilinum*, de ons zoo bekende adelaarsvaren, zeer algemeen. In deze varenwildernissen ziet men verschillende struiken en kleine boomsoorten opschieten, waarvan de voornaamste wel zijn: *Melastoma malabathricum* en *Rhodomyrtus tomentosa*, waarvan vooral de laatste opvalt door de fraaie bloemen. Van de kleinere boomsoorten mogen genoemd worden enkele Euphorbiaceae, zooals *Macaranga javanica* en *Mallotus paniculata*.

Echter is dit stadium verre van stabiel en weldra ziet men andere boomsoorten verschijnen en wel twee verwanten van de thee, met name de tioep-tioep (*Adinandra dumosa*) en de riang-riang (*Archytaea vahlii*, in HEIJNE *Ploiarium alternifolium* genoemd). Ik geloof wel, dat deze twee opvallende en makkelijk herkenbare boomsoorten de twee meest voorkomende soorten in Riouw zijn. Nergens kan men komen, of men vindt deze twee als bloekarvormers. Eerst in enkele exemplaren voorkomend ziet men den opstand dichter en dichter worden, totdat ten leste werkelijke bosschen van deze soorten gevormd worden. Volgens CORNER worden de zaden van *Adinandra* door vruchtenetende vleermuizen verspreid; hierbij het feit, dat de soort reeds op zeer jeugdigen leeftijd rijkelijk bloeit en men heeft de verklaring van het veelvuldig voorkomen, waartoe nog de omstandigheid meewerkt, dat de soort met een armen bodem genoegen neemt. CORNER schrijft nog van deze soort, dat zij zelfbevruchtend zou zijn, daar de bloemen nimmer open gaan; ik kan dit niet geheel beaamen, want wat is dan het nut, dat de stijlen zoo ver uit de bloemen uitsteken; zorgvuldige waarneming zou dit vraagstuk moeten oplossen.

Deze Theaceae-bosschen kunnen vaak zeer zuiver zijn, ofschoon men er natuurlijk steeds de restanten van de varenwildernissen in aantreft. Tot deze wildernis-elementen behoren ook *Lycopodium* en enkele Nepenthaceae, waaronder vooral *N. ampullaria* en *N. gracillima*. Met het dichter worden van den boomopstand vermindert de beschikbare hoeveelheid licht en daarmee gaan veel van de oorspronkelijke elementen verdwijnen om plaats te maken voor anderen. Verschillende boomsoorten doen hun intrede in deze bloekar, waaronder verschillende kleine Rubiaceae, maar vooral ook enkele *Calophyllum*-soorten, die uitmunten door een zeer rijkelijke, natuurlijke verjonging. Het duurt dan ook niet lang, of het bosch gaat over in een bintangoer-bosch, waarin enkele *Calophyllum*-soorten den hoofdschotel vormen. Zoo op het oog kan men in een enkelen opstand zeker zes of zeven soorten onderscheiden, maar het is mij nog niet mogelijk de soortnamen op te geven. Detailonderzoek, gepaard aan inzameling van volledig herbariummateriaal zal hier uitsluitsel moeten geven.

Op andere plaatsen treden de *Calophyllums* minder op den voorgrond, maar wordt hun plaats ingenomen door twee of drie *Tristania*-soorten, die dan ook veelal zuivere opstanden kunnen vormen, afgezien van eenig menghout, waartoe een veelheid van soorten kan behooren, vooral ook verschillende *Eugenia*'s. Economisch zijn beide vormen van bosch belangrijk, daar zoowel de *Calophyllums* als de *Tristania*'s gewild zijn bij de exploitatie door Chineezers voor onderscheidenlijk staakhout en houtskool.

Natuurlijk zijn ook deze boschvormen nog niet bestendig en onder geëigende omstandigheden ziet men steeds meer soorten het bosch binnendringen, dat aldus geleidelijk het karakter van het oorspronkelijke Riouwsche bosch gaat innemen. Thans wil ik op die boschsamenstelling nog niet verder ingaan, maar hier volstaan met de mededeeling, dat men in die overgangen en restanten veel *castanjes* aantreft, waarvan er een soort al heel veel op onze Hollandsche lijkt, al zijn de zaden kleiner. Waarschijnlijk zijn het de soorten *Castanopsis inermis* en *megacarpa*, waarmede we hier te maken hebben. Daarnaast ontbreken ook enkele eiken niet, maar als gezegd, over het oude bosch een ander maal.

Tandjongpinang.

Ir F. K. M. STEUP.

OVER ANOSIA PLEXIPPUS L., DEN „ZWERVER”

Deze Danaiden-soort behoort thuis in Noord Amerika, ze heet daar „the Monarch Butterfly” en ze heeft subspecies in Centraal- en Zuid-Amerika. Bekend is, dat ze regelmatig jaarlijks trekt. In de Westelijke staten van de U.S.A. vliegen dan millioenen vlinders in een onafgebroken stroom van Noord naar Zuid. Als zwerveling komt ze soms in Zuid-Engeland aan en eens schijnt ze ook Nederland bezocht te hebben.

In de 2e helft der 19e eeuw, is ze plotseling over den Pacific getrokken en heeft ze Hawaii en vele Zuidelijke eilanden bezet. Van daaruit is ze steeds verder Westelijk gegaan, heeft Australië ingepalmd en Nederlandsch-Indië, van Hollandia tot Deli (Sumatra).

De rups leeft op *Asclepias curassavica*, een veel verwilderde, melksaphoudende sierplant uit Amerika. Het was dus te verwachten, dat de vlinder zou standhouden.

Dit is echter blijkbaar niet geschied: de berichten over het voorkomen van *Anosia* worden steeds schaarscher. ROEPKE (Rhop. Jav. II, p.130) meent echter, dat ze nog wel eens „plotseling op Java haar intrede zal doen”.

In oude literatuur vindt men ze van overal uit Ned.-Indië vermeld, onder diverse namen (*plexippus*, *archippus*, *erippus* en *curassavicae*). Ook Java is meermalen vermeld, o.a., behalve in SEITZ (wat ROEPKE's eenige bron schijnt te zijn geweest), door KIRBY, in ALLAN's Nat. Library, Lep. I, 1894, door HOLLAND in Ann. Rep. Ent. Soc. Ontario 1893, en vermoedelijk nog wel elders. Van Sumatra o.a. in DE NICÉVILLE en MARTIN, Butt. of Sumatra, 1895.

Zelf ving ik *A. plexippus* nog in 1922 in een kleine serie op Boeroe, op een veldje vol *Asclepias curassavica*, dat bij de pasanggrahan vlak aan de kust groeide. Tijdens de Archbold-expeditie 1938-'39 is ze te Hollandia op Nieuw-Guinea niet gevangen of waargenomen, waar DOHERTY den vlinder omstreeks 1894 wel ving. Het Museum te Buitenzorg heeft slechts 2 exemplaren (uit Ambon, het laatste van 1910), het Leidsch Museum echter vele, o.a. ook uit Manokwari en Fak Fak (West Nieuw-Guinea).

Betreffende den juisten naam is men zeer lang in twijfel gebleven, totdat de curator van de lepidopterologische afdeling van het Britsch Museum, N. D. RILEY, een merkwaardige ontdekking deed, die helaas, doordat ze weggestopt werd in een beschrijving van Zuidzee-vlinders, niet algemeen bekend werd, en zelfs in EMBRIK STRAND's Lepidopt. Catalogus van 1937 door F. BRYK over het hoofd werd gezien. Omdat er uit blijkt, dat systematiek vaak een detective-speurneus vereischt, moge die ontdekking hier volgen.

De beschrijving van de soort door LINNAEUS was niet erg duidelijk, en liet twijfel over, of hij wel de Amerikaansche soort en alleen deze bedoelde. Hij haalde echter oude literatuur aan en deze had daarop inderdaad betrekking. Er was ook één exemplaar in zijn particuliere collectie, zooals blijkt uit LINNAEUS' handexemplaar der beroemde Xe Editie van het „Systema Naturae”, dat door hemzelf